

Bioforsk Rapport

Bioforsk Report

Vol. 7 Nr. 171 2012

Smart forandring - på vei mot en bærekraftig landbrukspolitikk i EU

Referat og inntrykk fra IFOAMs 6. europeiske økologiske kongress 17.-18. april 2012

Susanne Friis Pedersen

Bioforsk Økologisk Tingvoll

www.bioforsk.no

Tittel/Title:
Smart forandring - på vei mot en bærekraftig landbrukspolitikk i EU

Forfatter(e)/Author(s):
Susanne Friis Pedersen

<i>Dato/Date:</i> 14.12.2012	<i>Tilgjengelighet/Availability:</i> åpen	<i>Prosjekt nr./Project No.:</i> 20132	<i>Saksnr./Archive No.:</i> Arkivnr
<i>Rapport nr./Report No.:</i> Nr/år	<i>ISBN-nr./ISBN-no:</i> 978-82-17-01023-4	<i>Antall sider/Number of pages:</i> 10	<i>Antall vedlegg/Number of appendices:</i> 2

Oppdragsgiver/Employer: Bioforsk Økologisk

Kontaktperson/Contact person:
Susanne Friis Pedersen

Stikkord/Keywords:
Kongress, regelverk, markedsføring, CAP, subsidier

Fagområde/Field of work:
Økologisk landbruk

Sammendrag:

IFOAM-konferansen hadde fokus på reformen av CAP, som skal bli grønnere, smartere og mere rettferdig. En viktig forutsetning for dette er at landbruksstøtten skyves fra søyle 1, direkte tilskudd, til søyle 2, landdistriktsutvikling. Den nye politikken må prioritere mat sikkerhet og miljø. Rapporten oppsummerer innlegg og inntrykk fra konferansen.

Summary:

Summary (obligatory if open report in English)

Land/Country: Norge
Fylke/County: Møre Romsdal
Kommune/Municipality: Tingvoll
Sted/Lokalitet: Tingvoll

Godkjent / Approved

Prosjektleder / Project leader

Kristin Sævi

Navn/name

Navn/name

Forord

17. -18. april 2012 holdt IFOAM, International Federation of Organic Agriculture Movements, sin 6. europeiske kongress. IFOAM er en paraply-organisasjon for mer enn 750 medlemsorganisasjoner fra hele verden. Det er rundt 30 år siden IFOAM ble stiftet. Hovedtemaet ved denne kongressen var reformen av CAP, Common Agricultural Policy, i EU, med særlig fokus på økologisk landbruk og landbruk med «høyt naturinnhold». Landbruk med høyt naturinnhold er for eksempel småbruk med mye bruk av beite og gressarealer som ikke gjødsles. Småbrukene er ikke alltid sertifisert som økologiske, fordi det krever mye administrasjon og dokumentasjon, men de drives etter økologiske prinsipper. Særlig gjelder dette i Romania og på Balkan-halvøya.

Dagen før kongressen var det ekskursjon til flere økologiske tiltak i København og omegn. Ekskursjonen gikk til Københavns Madhus, Bakeriet Il Fornaiio, Mørdruggård og Svanholm.

Fra Norge deltok Jon Magne Holten, Berit og Jakob Bjerkem fra OIKOS, Monica Stubberud fra Mattilsynet, kvalitetsleder Gerald Altena fra Debio (også norsk representant i IFOAMs EU-gruppe), seniorforsker Regine Andersen i FNI, infoleder Anita Land og hagebruksrådgiver Susanne Friis fra Bioforsk Økologisk.

I alt var det rundt 150 personer som var samlet til kongressen. Deltakerne kom fra landbruksorganisasjoner, forskningsinstitusjoner, NGO`er, politiske grupper og myndigheter.

Rapporten gir et overblikk over de viktigste temaene som er oppe til diskusjon, hvem som er aktører i utformingen av CAP og hvilke posisjoner de ulike interessenter har. Emnet er omfattende og rapporten er ikke i seg selv utdypende for emnet, men gir en innføring i temaet og henviser til andre kilder.

Innledning

CAP har sin begynnelse og historie tilbake til 1950-tallet, hvor det ble vedtatt politikk å støtte landbruket økonomisk for å fremme matforsyning og -produksjon i Europa. Landbruket ble effektivisert og produksjonen økte så mye at man på 1970-tallet talte om «kjøttberg» og «mjølke-elver».

Gjennom tiden har CAP vært reformert flere ganger, senest for 10 år siden hvor reglene for tilskudd ble innrettet for å ta større hensyn til miljøet. Reglene opererte heretter og opp til dag med såkalte "kryssoverensstemmelser" mellom landbruk og miljø. Ettersom landbruksstøtten utgjør nesten 40 % av det samlede budsjettet i EU, blir det etterhvert stilt flere og flere krav fra samfunnets side til landbruket.

Det opereres med to typer av tilskudd i søyle 1 og søyle 2.

- Søyle 1 er den generelle landbruksstøtten som er ens for hele EU. Denne utgjør 80 % av landbruksbudsjettet. Tilskuddet fra søyle 1 kalles også enkeltbetaling og er direkte årlig støtte basert på jordbruksareal.
- Søyle 2 er finansiert delvis fra EU og delvis fra medlemslandet til utvikling av landdistriktene. I søyle 2 er det fire akser som må tilgodeses for å oppnå

støtte: A) Innovasjon og næringsutvikling, B) Natur og miljøformål, C) Livskvalitet for mennesker i landdistrikter, D) Lokale aksjonsgrupper. Det sies populært at søyle 1 tilhører tankegangen i det 20. århundre og søyle 2 innholdsmessig tilhører 21. århundre.

Nå er en ny reform igjen på trappene

Landbrukskommisæren Ciolo har kommet med forslag siste år (2011) om å gjøre politikken «grønnere». Dette debatteres og forhandles det om nå. Vedtak skal gjøres i 2013. Parlamentet, som er direkte valgt, skal vedta reformen, hvilket også er en ny beslutningsprosess som skal gjøre prosessen mer demokratisk. Reformen skal implementeres i 2014.

Det første programpunktet på kongressen handlet om forventninger og ønsker til den nye CAP-reformen.

Program

Første sesjon: CAP etter 2012 - grønnere, smartere og mere rettferdig?

Paneldeltakere:

- Jerzy Bogdan Plewa - Generaldirektør for Generaldirektoratet for Jordbruk og landdistrikt utvikling foredro om EU- kommisjonen sitt forslag til reformen
- Morten Lautrup-Larsen - EU rådgiver for det danske Fødevarerministerium foredro om mål og tiltak fra Danmark som dette halvåret holder formannskapet for EU.
- Arie van den Brand - ARC 2020¹ med innlegget: En konvensjon for forandring - det sivile samfunnets krav til en fornyet CAP
- Cristopher Stopes - President for IFOAM EU gruppe med innlegget: Økologisk landbruk - en forutsetning for bærekraft i CAP

Annen sesjon: Økologisk regelverk og troverdighet i bærekraftig matproduksjon.

Paneldeltakere:

- Stefan Dabbert - koordinator av CERTCOST² om demonstrert bærekraftighet, effektivitet og troverdighet av det økologiske sertifiseringssystem.
- Nat Page - Fundatia Adept³ om komplementære ruter for økologisk landbruk og landbruk med høyverdig natur i CAP strategi
- Isidre Martinez - SEAE⁴ om CAP sett fra et sørlig EU-land.

Workshops om

- Økologisk regelverk
- Forandringer og strategier fremover
- Promosjon av økosertifiserte produkter

¹ ARC 2020 Agricultural and Rural Convention 2020. Se: <http://www.arc2020.eu/front/>

² CERTCOST et prosjekt om Økonomisk analyse av sertifiserings systemet for økologisk dyrking og økologiske produkter. Se: <http://www.certcost.org/>

³ Fundatia Adept. Organisasjon som arbeider for biodiversitet og kulturell bevarelse av småskala landbruk i Transilvania, Romania. Se: <http://www.fundatia-adept.org/>

⁴ SEAE Sociedad Española de Agricultura Ecológica

Avsluttende sesjon: Bringe frem en vital, bærekraftig og konkurransedyktig landdistrikt økonomi - er den nye CAP komplementær eller motsetningsfylt?

- Hovedinnlegg ved Ybele Hoogeveen - Europeisk Miljø Agentur.

Diskusjon

Om landbruksstøtten

Fra flere sider var det ønske om å skyve støtten fra søyle 1 til søyle 2 slik at støtten blir bundet opp mer til landdistriktutvikling og miljøhensyn. Det danske formannskapet har satt et mål om at 10 % av det samlede budsjettet skal flyttes fra søyle 1 til søyle 2. Noen NGO'er sikter inn mot 50 %. I denne anbefalingen åpnes det også for at støtten går til en kollektiv enhet, som et lokalsamfunn eller kooperativ. Men det er også holdninger om at all støtte må være innrettet mot og basert på gardsnivå og at måleenheter må formuleres deretter. En barriere for å skyve støtten til søyle 2 er at det trengs nasjonal medfinansiering på 25 % fra medlemsstaten, og noen av medlemsstatene rår ikke over slike store økonomiske midler.

- Landbrukspolitikken har store konsekvenser for vårt miljø og er styrt av lobbyister, allikevel er det ikke noen bred debatt om politikken i samfunnet, sa Trees Robijns fra organisasjonen Birdlife. Hun fikk støtte av Arie van den Brand, representanten fra ARC 2020, Agriculture and Rural Convention. ARC organiserer vel 150 landbruks- og miljøorganisasjoner fra 22 EU-land. Arie van den Brand kom med et klart budskap om at det er nødvendig med en stor omveltning i mat- og landbruksproduksjon. Han sa at en må innføre nye begrep i EU sin landbrukspolitikk, som økologisk modernisering og økologisk intensivring.

En annen barriere for å skyve landbruksstøtten fra søyle 1 til søyle 2 er at gardbrukere i de eldste EU medlemsstater hevder en historisk rett til å motta tilskudd og er økonomisk avhengig av disse midlene. I dag går ca. 90 % av tilskuddene til 25 % av gardbrukere i EU ble det sagt.

IFOAM har stilt opp 27 anbefalinger til CAP reformen. Christopher Stopes, president i IFOAMs EU-gruppe, trakk fram klimaendring, biologisk mangfold og landskap. Med omlegging til økologisk drift kan landbruket levere miljøgoder til samfunnet, mente han.

- Vi må også få en endring i matkulturen vår og matforbruket vårt. Økologisk landbruk kan levere dokumenterte endringer. Vi må bruke vår sterke overbevisning, sa Christopher Stopes. Han trakk fram at det var positivt at nye CAP har krav om vekstskifte, bevaring av grasmark og maksimum dyretetthet.

De tre vesentligste anbefalinger fra IFOAM gjelder:

- Styrke søyle 2 for landdistriktutvikling

- Økt samarbeid mellom gardbrukere og matforedlere
- Synergi mellom økologi og miljø i forhold til nitrogen regnskap

Jean Francois Hulot, leder av EU kommisjonens enhet for økologisk landbruk, sa at kommisjonen alltid har betraktet økologisk jordbruk som en frontløper for bærekraftig jordbruk.

Om det økologiske regelverket

Småbruk under 1 hektar (10 dekar) har vanskelig for å sertifisere seg som økologisk, fordi papirarbeidet er for omfattende for dem. I nye medlemsstater som for eksempel Romania finnes det mange småbruk som drives etter økologiske prinsipper og dessuten tar vare på naturtyper av høy verdi. Det er ønskelig om landbruk med såkalt "High Nature Value", HNV, kan bli tatt inn i det økologiske regelverket og dessuten komme i betraktning til å motta støtte via CAP. Det er av stor betydning både for natur og samfunn.

Stephan Dabbert fra CERTCOST redegjorde for hvordan det europeiske regelverket kan forbedres slik at ø-merket fortsatt opprettholder høy troverdighet og integritet. Han anbefalte følgende:

- Harmonisering av supervisjon og kvantitativt system med sammenlignbar datainnsamling i alle landene
- Inspeksjon basert på risiko
- Forbrukerbevissthet. Sideløpene fortsetter med nasjonale merker inntil EU-logoen blir kjent
- Styrke institusjoner og stater slik at de arbeider for å innføre forbedringer
- Mer informasjon og sporbarhet i markedsføringen
- Investering i kunnskap. Kunnskapsdeling gardbruker - salgsledd

Representanten fra Soil Association i UK nevnte andre fremtidige tiltak som de prioriterte. Det gjaldt utvidelse av produktområdet til også å gjelde dyrefôr, kosmetikk, tekstiler og cateringfirmaer. Dessuten fremhevet han implementering av sosiale rettigheter for arbeidstakere i regelverket.

Det ble i debatten også sagt, at en ikke bør samle seg om laveste fellesnevner og at regelverket skal være mere dynamisk.

Det er opprettet egne ekspertgrupper for å støtte det økologiske regelverket innen kylling, mattilberedning og veksthus.

Det økologiske regelverket er utvidet med produkter som vin, tang og annen akvakultur.

Avsluttende bemerkninger

Deltakere i panelene hadde til slutt et kort innlegg om hva de ville prioritere høyest i CAP-reformen. Det handlet om:

- Bærekraftig matproduksjon med ansvarlige gardbrukere
- Partnerskap for innovasjon
- Bærekraftighet i alle sektorer
- Bedre forhold for øko-bønder og at flere vil være det
- En grønnere politikk

Referanser og vedlegg

Dokumenter og videoklipp fra kongressen finnes på denne nettsiden:

http://www.organic-congress-ifoameu.org/6th_European_Organic_Congress/Congress_Materials.aspx

Her er proceedings fra kongressen (60 sider):

http://www.organic-congress-ifoameu.org/Files/Filer/EOC2012/Congress%20Materials/6eoc_proceeding_270312_wbleed.pdf

Pressemelding fra kongressen:

Organic farming must be at the heart of CAP reform

http://www.organic-congress-ifoameu.org/Files/Filer/EOC2012/PR/6EOC_170412.pdf

(vedlegg 1)

Omtale på Agropub:

<http://www.agropub.no/id/10941>

(vedlegg 2)

IFOAM EU Group: European Organic Regulations (EC) No 834/2007, 889/2008 and 1235/2008 - An Evaluation of the First Three Years Looking for Further Development. Brussels 2012

Vedlegg 1

6th European Organic Congress – Copenhagen, Denmark- 17-18 April 2012 Congress
Secretariat: Phone: + 32-2-280 12 23 | Fax: + 32-2-735 73 81 Email: congress@ifoam-eu.org
Web: www.organic-congress-ifoameu.org`

Organisers: IFOAM EU Supporters: IFOAM EU Partner:

Organic farming must be at the heart of CAP reform

- Two day European Organic Congress began today in Denmark with about 200 participants
- High level speakers underline the role of organic farming in the CAP reform
- IFOAM EU Group launches dossier to evaluate organic regulations
- Denmark presents plan to reach 60% organic food in public canteens

Copenhagen, 17 April 2012 - The 6th European Organic Congress "Smart change - towards a sustainable CAP" started this morning with a high level policy panel discussing the CAP reform and the launch of a new dossier to evaluate the EU organic regulations.

The Deputy Director General of DG Agriculture and Rural Development, **Jerzy Bogdan Plewa**, described the Commission proposals for the CAP 2014-2020, a "greener" and more sustainable agriculture policy. He stated that support for organic farming remains an essential ingredient in the policy recipe for sustainable food production. Regarding the proposed debate on the experiences related to implementation of the current organic legislation he welcomed that this will help to safeguard the integrity of the organic farming system and to improve control and enforcement.

Morten Lautrup-Larsen, Chairman of the Council Working Group on Rural Development, spoke on behalf of the Danish EU Presidency. The Danish EU Presidency has high ambitions to lay the foundations for a greener CAP, with more focus on our common resources, and a sound basis for the continued development of organic farming in the EU. Denmark is also a pioneer in supporting organic farming with its goal to double the area under organic farming by 2020. The Danish Minister, Mette Gjerskov, will soon present a national Organic Action Plan with several initiatives in order to achieve this goal. One of the main initiatives is that at least 60% of the raw materials for meals at publicly operated kitchens should be organic by the year 2020.

"Organic farming has always been a frontrunner in sustainable farm practices. This role has been recognised by EU policy makers since 1991 with the creation of the first EU regulation for organic food and farming. Now organic farming is an established part of the Common Agricultural Policy (CAP)", stressed **Christopher Stopes**, IFOAM EU Group President, on the occasion of the launch of the 3rd IFOAM EU Group regulation dossier European Organic Regulations - An evaluation of the first three years - Looking for further development." Organic farming is a progressive system that continues to develop. This dossier delivers expertise and ideas on how to

reflect recent experiences in the further development of organic regulations, with the aim to reach full integrity and credibility of the organic food system. It provides a valuable input to the evaluation and review of organic regulations and the European Organic Action Plan, planned for 2012-2013."

"Danish organic farmers are ready to face future challenges and to respond to societal demands that reach further than those current reflected in the organic standards at the EU level. The dossier describes possibilities to achieve the continuous dynamic development of organic farming towards its aims and principles by giving the possibility to member states to apply rules that go even beyond the European compromise," adds **Evald Vestergaard**, President of Organic Denmark. "To progress towards a green future for our food systems, the overall CAP framework needs substantial change just as the CAP should provide possibilities to develop the market for green products. A foundation for real change is established when environmental sustainable farming becomes economical sustainable farming. Therefore CAP payments must be re-focused from the production of food to the production of public goods." *6th European Organic Congress – Copenhagen, Denmark- 17-18 April 2012 Congress*

More than 200 participants are present at the two-day-long European Organic Congress in Copenhagen, Denmark, where policy makers as well as experts from the organic sector, science and civil society have contributed their visions for the future of the CAP and sustainable food production throughout Europe. Subjects raised in this press release will be discussed in more depth during workshops and further debates. For further information about the congress and the discussed issues, please find the Congress programme, proceedings and within a couple of days also a congress report are available on the Congress website.

Download the dossier at: <http://www.ifoam-eu.org/positions/publications/regulation/>

More information available at www.organic-congress-ifoameu.org

Contact: congress@ifoam-eu.org This Congress is co-financed by the European Community, Directorate-General for Agriculture and Rural Development. The sole responsibility for the communication/publication lies with the IFOAM EU Group. The European Commission is not responsible for any use that may be made of the information provided

Vedlegg 2. [Agropub](#)

Fra venstre: Arie van den Brand, ARC 2020, Christopher Stopes, president i IFOAMs EU-gruppe og Jerzy Bodgan Plewa, viseadministrerende direktør i EU-kommisjonens landbruksdepartement.

Krav om grønnere landbrukspolitikk i EU

EUs landbrukspolitikk må bli grønnere, smartere og mer rettferdig. Det sa Jerzy Bodgan Plewa, viseadministrerende direktør i EUs DG Agri (EU-kommisjonens landbruksdepartement) på et møte om økologisk landbruk 17. – 18. april

Publisert: 25/04/2012 12:28

Sist endret: 03/05/2012 13:39

[Anita Land, Bioforsk Økologisk](#)

Han understreka at økologisk landbruk er en viktig brikke for å få til et mer bærekraftig landbruk i EU.

- Utfordringa for bøndene i EU er å få betalt for sin miljøinnsats, og det er viktig å gi de bøndene som driver økologisk ekstra støtte, sa Jerzy Bodgan Plewa.

- Det økologiske forbruket landbruk i Europa har holdt seg stabilt på tross av økonomiske kriser i EU, men det er sårbart. Troverdighet og tillit hos forbrukerne er avgjørende for økologisk landbruk.

Miljøet taper

Kongressen i Danmark hadde reformen av EUs landbrukspolitikk CAP som hovedtema. Flere miljøorganisasjoner var representert. De var enige om at slik EU sin landbrukspolitikk er utforma i dag, er det «miljøverstingene» som stikker av med tilskudda.

- Landbrukspolitikken har store konsekvenser for vårt miljø og er styrt av lobbyister, allikevel er det ikke noen bred debatt om politikken i samfunnet, sa Trees Robijns fra organisasjonen Birdlife. Hun fikk støtte av Arie van den Brand, representanten fra ARC 2020, Agriculture and Rural Convention. ARC organiserer vel 150 landbruks- og miljøorganisasjoner fra 22 EU-land. Arie van den Brand kom med et klart budskap om at det er nødvendig med en stor omveltning i mat- og landbruksproduksjon. Han sa at en må innføre nye begrep i EU sin landbrukspolitikk, som økologisk modernisering og økologisk intensivering.

- Det økologiske landbruket har venner i sivilsamfunnet. Det er nødvendig med ny og bredere støtte til hele landbruket, sa han.

Han sa også at bøndene må sikres rettferdige priser og at det er viktig å øke sysselsetting i landbruket, for å hindre urbanisering.

- At det er mer arbeidsintensivt er et positivt aspekt ved økologisk landbruk, mente van den Brand.

Han viste til at 1,5 millioner grekere på grunn av finanskrisa i Hellas har «rømt» fra byene tilbake til landsbygda.

Christopher Stopes, president i IFOAMs EU-gruppe, trakk fram klimaendring, biologisk mangfold og landskap. Med omlegging til økologisk drift kan landbruket levere miljøgoder til samfunnet, mente han.

- Det er behov for et paradigmeskifte og CAP-forslaget trenger målretta virkemidler, sa Stopes.

- Vi må også få en endring i matkulturen vår og matforbruket vårt. Økologisk landbruk kan levere dokumenterte endringer. Vi må bruke vår sterke overbevisning, sa Christopher Stopes, president i IFOAMs EU-gruppe. Han trakk fram at det var positivt at nye CAP har krav om vekstskifte, bevaring av grasmark og maksimum dyretetthet.

Foredraga, pressemelding og program fra konferansen kan du finne på http://www.organic-congress-ifoameu.org/6th_European_Organic_Congress/Congress_Materials.aspx